

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Scoalele noastre.

III.

Am arătat în cele premergătoare avantajile bisericii și ale poporului nostru de a susține școlii din mijloacele proprii și neajunsurile împreunate cu ajutorul dela stat pentru școalele noastre, și pentru cultura noastră și peste tot ingerința statului în autonomia bisericii noastre, prin știrbirea ce ni-se face în dreptul de a ne alege noi pe învățătorii nostri.

Să ridicăm acum nițel vălul și să descoperim neajunsurile la cari sunt expuși învățătorii nostri ajuto-rați de stat.

Nu tragem cât de puțin la îndoială, că învățătorii nostri își vor încorda toate puterile, ca să propună în limba maghiară obiectele de învățământ prescrise, fie din simț de datorință, fie ca să scape de urgia celor care controlează cu deosebire sporul în limba statului.

Se naște întrebarea dacă munca aceasta a învățătorilor nostri și străduința lor vor avea rezultatele așteptate?

Cât se știe, o limbă străină se învață numai prin conversație continuă și mai puțin după regulile gramaticale învățate în școală.

Pruncii nostri dela sate, în familie și pe stradă nu aud altă limbă, decât limba lor maternă.

Familia, contactul zilnic cu alți membri ai familiei, strada și jocurile lor nevinovate paralizează toată lucrarea învățătorului în cele câteva ore de prelegere și nu este putere pământescă care să-i facă să-și însușască o limbă străină, ca să o poată vorbi corect și să-și exprime în ea gândirea cu ușurință.

Ce urmează de aici? Chin pentru învățătoriu, chin pentru prunci, confuziune babilonică în capetele lor nevinovate și pe urmă disgust, ca să nu zicem ură nedumerită con-

tra școlii, contra învățătorului, care e silit să exerciteze o meserie grea — neînțeleasă de prunci, — și absolut neadmisă de principiile pedagogiei, cari prescriu anume, ca învățătorul să caute să facă școala plăcută și atrăgătoare prin propuneri clare și ușoare în limbă înțeleasă.

Ei dar, ajutorul de stat nu se dă de giaba.

Indatăce se va constata, că învățătorul nu face ispravă, irelevant din vina lui, ori din vina societății sau a familiei, care i-a paralisat lucrarea și strădania, vin la mijloc alte dispoziții ale legii, dispoziții, cari le poate lua ministrul prin organele sale.

Între aceste în rândul prim este permutarea învățătorului și înlocuirea lui cu altul.

La aparență această dispoziție nu apare ca o pedeapsă mare, de fapt ea pentru învățătorii nostri este egală cu lipsirea lor din post.

Pentru că învățătorii nostri se aclimatizează greu în alte părți, soțiile lor ar fi ca într'un exil, și rolul lor de conducători, rolul de fruntași ai comunelor noastre înceată cu desăvârșire, ei devin niște funcționari nebăgați în samă, împinși dintr'o parte într'alta, din oameni cu casă, cu masă și cu puțină economie ce au azi, vor fi socotiți drept niște oameni, cu casa în spate ca melcul, de cari nu ține nimenea nici o samă.

Poftiți și căutați, dacă funcționarii dela căile ferate, ori chiar învățătorii dela școalele de stat, nu sunt ei în această poziție, — absolut neprielnică — osândiți să trăiască din piață cumpărând pâine și legumă fiecare zi din plătuța lor.

Numai atunci vor înțelege învățătorii nostri cei cu cele 600 coroane, că până aci au mâncat pâine albă, față cu pâinea ce au să o mănânce în viitor din cele 2000 coroane pe locuri streine.

Guvernul vedea, că independența națiunii maghiare e pe dric și va fi în curând înmormântată, de aceea, a recurs la acest ultim remediu, la îmbălbăzirea naționalităților și câștigarea lor pe partea cauzei deja pierdute maghiare, în speranța, că naționalitățile, și în special Românii, vor schimba iute frontul și se vor pune pe partea Maghiarilor.

Dar pe lângă toată siguranța desastrului, care trebuia să se descare în mod fatal asupra Maghiarilor, votarea numitului proiect de lege nu a mers totuși atât de neted cum credea guvernul. Mulți deputați maghiari, chiar dintre aderenții lui Kossuth, l-au combătut cu toată energia, pe cuvântul, că Ungaria e a Ungarilor; alte neamuri nu pot avea în ea nici un fel de drepturi naționale.

Proiectul de lege a fost prezentat dietei în 21 Iulie, și ministrul-prezident Szemere a propus să fie luat imediat în discuție. Iar primirea și votarea proiectului, Szemere a motivat-o, între altele, cu următoarele cuvinte:

— „Dacă guvernul țării ar fi răsplătit crudelitățile cu asemenea crudelități, de atunci poate că ar fi pace, — pacea mormântului. Dar asta nu s'a întâmplat,

Dar cum ziseiu, aceasta nu este tocmai cea mai mare pedeapsă.

Pedeapsa adevărată va fi lipsirea lor de post pentru necapacitate de a purta oficiul.

Și aceasta se poate constata foarte ușor prin sporul nemulțămător făcut în obiectele de învățământ.

Se pună mâna pe suflet, câți și cari dintre învățătorii nostri sunt în măsură de a cunoaște limba statului așa de bine, ca să o poată propune cu ușurință și să producă rezultatele cerute în obiectele de învățământ propuse în limba maghiară? Vom avea deci o sumedenie de învățători dați pe strade sau în cazul cel mai bun pensionați cu câte 10 ani de serviciu și — scoși dela catedră fără voia lor, fără ași fi împlinit misiunea lor și fără de a avea bucurie că au făcut ceva pe acest pământ, și și-au împlinit chemarea lor în mijlocul poporului din care au eșit.

Unii din ei, ca să-și asigure bună voința mai marilor, vor cădea în păcatul greu de a se pune în serviciul organelor stăpânirii, de a face pe spionii și denunțianții numai și numai ca să poată gusta în tichnă pâinea ce le-o dă statul, și prin aceasta se vor face din iubii poporului, cei mai urgisiți oameni, și la vremea de pocăință și bătrânețe conștiința îi va muștra până dincolo de mormânt, unii își vor blăstăma părinții că le-a croit o stare atât de miserabilă.

Iată Dlor învățători prospectele pentru viitor! Iată rezultatele străduințelor ce ați pus și puneți încă unii cu un zel vrednic de o cauză mai bună, de a cere ce nu știți, de a dori ce nu trebuie să doriți nici odată și de a râvni după salariul mai mare, pe care poporul în multe părți nu vi-l poate da, căci el singur emigrează de foame la America.

Avem durerea să constatăm,

că avem până aci pilde vii cum unii din învățătorii nostri în comune fruntașe, bine situați acum, când încă n'au gustat din mărul cel oprit — s'au făcut unelte oarbe în mâinile străinilor, au ridicat glas de hulă contra bisericii și din conflicte cu autoritățile confesionale au făurit arme de răsbunare contra propriei lor biserici, contra propriei lor mame, fără nici o muștrare de conștiință.

Ce va fi în viitor, Dzeu știe, noi însă ne temem, dar ne temem că cursa ce se pune învățătorilor nostri este foarte primejdioasă și ne duce spre povârnișul fatal al pieririi.

Din lupta noastră națională purtată până azi cu bărbăție, putem considera aproape ca scos un factor puternic, și acela este învățătorul cu ajutor dela stat.

N. Ivan.

Reprezentarea bisericii noastre.

Ziarul „Drapelul” din Lugoj, luând act despre răspunsul dat „Luptei” în Nr. 63 al ziarului nostru, constată, că au fost corecte declarațiunile înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu făcute în fața unor deputați români, cari l-au rugat să conlucre la ținerea unei mari adunări de protestare în contra legii lui Apponyi sub prezidenția Metropoliților români, pentru că întru adevăr, fără consultarea forurilor competente constituționale, episcopatul nostru nu poate întreprinde nimica mai însemnat.

Măneacănd dela această constatare, corespondentul „Drapelului” își exprimă apoi părerea, că forurile competente constituționale ar trebui să dea totdeauna episcopatului îndrumări precise, că hotărârile lor ar trebui să fie clare, iar nu cu mai multe înțelesuri, pentru că să nu se nască mai târziu neînțelegeri și imputări. Își exprimă în urmă și părerea, că episcopatul încă ar trebui să se țină cu strictă de aceste hotărâri, și să nu facă abatere dela ele. Ansă la exprimarea dorinței din urmă i-a dat corespondentului ziarului

evasiv, în mod trăgănător, la condițiunile, la ofertele noastre!

Cu un cuvânt, cea mai sinceră, cea mai onestă procedură a noastră a fost întâmpinată cu fătărnice, chiar cu tradare! Scopul nostru de altcum nu era nici aici altul, decât accelerarea de o parte a asigurării libertății cetățenești și a independenței țării, de altă parte restabilirea domniei umanității solide, prin împedecarea crudelităților, într'atâta, ca gloria principală a revoluțiunii noastre să nu fie inficiată prin urmele de sânge ale terorismului neomenos. Punctele acestea așa erau compuse, că asemenea drepturi nici o țară nu dă în internul hotarelor sale naționalităților mai mici.

Și tot așa a mânat-o Szemere mai departe, acuzând naționalitățile că sunt nerecunoscătoare și nu vreau să înțeleagă, cât de mult bine le voește lor națiunea maghiară, lucru dovedit și prin proiectul de lege, a cărui votare o cere acum dela dietă, lege, prin care se dau naționalităților nemaghiare din țară toate drepturile posibile.

Pe ceice erau în contra votării legii de naționalități, ia ocărit întâiu rău contele Butyányi, iar în urmă Szemere,

FOIȘOARĂ.

In jurul unui document.

— Răspuns dlui Iosif Roman. —
(Urmare).

Vom da după „Cartea de Aur” vol. I. textul legii, precum și amănunte despre felul cum s'a urzit acest proiect de lege despre toate naționalitățile din țară, și cum a fost apărat din partea guvernului față de cei ce nu voiau să-l voteze. În opul numit se spune despre această lege de naționalități următoarele la pagina 617 și cele următoare:

„Conventul revoluționar, care a trebuit să plece grabnic din Dobrișin la Pesta, după ce a fost luat la goană și de aci, se retrăsese la Seghedin. Aici guvernul, simțind apa la gură, l-a pus să voteze un proiect de lege, în care se garantează anumite drepturi pe seama naționalităților nemaghiare din țară, drept dovadă, că guvernul maghiar și națiunea maghiară vrea din tot adinsul să împartă toate drepturile și toate libertățile cu surorile naționalități conlocuitoare.

numit împrejurarea, că de un timp încoace prelații noștri reprezintă *singuri* biserica gr. ort. română, iar nu împreună cu mireni, așa cum s'ar conveni, și cum dispun hotărârile forurilor competente.

Vom cita aceeași scriere „*Drapelul*” în privința aceasta:

„La toate ocaziunile și mai deunăzi în Budapesta înaintea regelui, cu ocaziunea iubileului de 40 ani, biserica gr. ort. română a fost reprezentată numai prin episcopul, și rar a răstăcit și câte un mirean, deși s'au luat hotărâri de repetite ori, prin anii 1890 chiar și în sinodul din Arad, ca biserica să fie la toate reprezentată în mod legal reprezentată.

Biserica gr. ort. română din Ungaria e reprezentată prin cler și mireni și în statutul organic e fixată și cheia legală. Nu ne putem explica de ce prelații noștri se abat dela această ordine legală și le convine sau admit, ca la ocaziuni solemne să apară episcopatul fără element mirean în proporția recerută, deși aceasta stă în flagrant contrast cu spiritul marelui Andreiu....

Pecăt de corectă ni-se pare părerea primă a coresp. ziarului lugojan, cea referitoare la claritatea îndrumărilor date episcopatului nostru din partea forurilor competente, pe atât de greșită este a doua, pe care ne simțim îndemnați să o rectificăm, după ce ea nu răspunde de loc stării faptice a lucrurilor.

La iubileul de 40 de ani dela încoronarea Maieștii Sale ca rege al Ungariei Arhierii noștri au fost invitați ca membri ai casei magnaților, în mod *personal*, pentru că biserica, nici a noastră, nici a altora, ca atare, n'a fost invitată la iubileu. Au fost invitați numai membrii casei magnaților și deputații dietali. Episcopul bisericii săsești din Ardeal de exemplu se afla acasă în Sibiu în ziua iubileului, pentru că nefiind membru al casei magnaților, nu l'a chemat nime la Budapesta, cu toate că e cap al unei biserici.

Presentarea memorandumului bisericii noastre în contra legii lui Apponyi, iar înainte cu trei ani și în contra proiectului lui Berzeviczy, s'a făcut apoi numai prin episcopul în urma hotărârii consistorului metropolitan. Acest for competent a zis, că episcopatul *singur* să meargă și să-l prezinte guvernului. S'a procedat deci *esact* conform hotărârii aduse.

Aceste sunt cazurile mai recente de reprezentare a bisericii noastre.

Ce se atinge acum de hotărârile „*aduse de repetiteori*”, că biserica noastră să fie la toate ocaziunile în mod legal reprezentată, adică prin cler și mireni, scriitorul articolului din „*Drapelul*” e în răstăoie, pentru că numai *odată* s'a adus hotărâre în privința aceasta, și chiar și atunci hotărârea a fost de înțeles cu totul *contrar*.

ministrul-prezident, care într'o nouă vorbire de o oră a demascat pe falzii demonorați, care pe limbă poartă în continuu libertatea popoarelor, iar când e vorba să se dea de fapt libertăți și drepturi popoarelor, ridică gravamine și pun pedeci, pentru că pentru ei libertățile nu se extind mai departe decât numai până unde merg interesele lor. Urmarea acestei filipice, la finea căreia Szemere a declarat, că dacă aristocrația maghiară nu se emancipează de astfel de vederi în ce privește chestia naționalităților și dorințele naționalităților, va duce țeara la perire, a fost, că dieta a votat aproape în unanimitate încă în aceeași ședință (21 Iulie) proiectul de lege *despre drepturile naționalităților*, — primul de natură aceasta, — textuat dupăcum urmează:

— „Desvoltarea liberă a tuturor naționalităților, locuitoare între hotarele Ungariei, să garantează prin următoarele dispozițiuni:

1. Limba oficială la guvernul central, la administrație, legislație și la miliție rămâne cea maghiară. Cu privire la celelalte limbi vorbite în țeară au valoare următoarele norme:

2. În adunările comunale fiecare are drept să vorbească în limba lui. Limba

E adevărat, că în sinodul din Arad a fost sulevată chestia, în sesiunea anului 1894, când s'a adus hotărâre, că după ce biserica noastră, în urma organizării ei legale, e constituită din două părți, *din cler și mireni*, în viitor la toate ocaziunile când va avea să se prezinte biserica gr. ortod. română „*ea să fie reprezentată în toate părțile ei constitutive*”. Dar hotărârea aceasta tot în urma hotărârii sinodului a fost înaintată congresului național bisericesc pentru a regula acesta chestiunea în modul dorit, cu introducerea unei uniformități pentru întreaga metropolie. Iar congresul ocupându-se în sesiunea din anul 1895 cu chestia aceasta, în ședința din 14/26 Maiu a adus sub numărul 96 următorul *conclus*:

„Aceeși comisiune (organizatoare) raportează asupra propunerii consistorului metropolitan, privitoare la regularea modului de reprezentare a bisericii noastre la toate ocaziunile, când va avea să se prezinte. La propunerea comisiunii se enunță: De oarece *nu e oportun* a se regula în uniformitate și în mod obligator modalitățile reprezentării bisericii noastre la anumite ocaziuni, congresul de astădată *nu intră în regularea acestui act de curtoasie*, ci lasă chestiunea în competența prelaților noștri.”

Va să zică, nu s'a adus nici o hotărâre obligatorie în privința reprezentării bisericii noastre, ci s'a lăsat chestiunea în competența prelaților noștri, cari apoi n'au abusat nici odată de aceasta încredere cu care i-a onorat congresul, ci totdeauna, în ca-surile date, au cerut avizul forului suprem bisericesc, al consistorului metropolitan. Nu s'a făcut deci nici o *abater* dela ordinea legală, și „*Drapelul*” este rugat să-și îndrepte părerea în înțelesul acestor adevăruri.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Avis.

Despărțământul D.-Sân-Mărtin (Dicsöszentmárton) al „*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*” își va ținea adunarea cercuală prevăzută în § 41 din statutele Asociațiunii în comuna Basna (Felsőbajom), loc de scaldă, la 14 Iulie 1907 la ora 2 după amiază. La care adunare cercuală prin aceasta sunt invitați toți membrii, fundatori, pe viață și ajutători de pe teritoriul despărțământului, precum și toți iubitorii de cultura și înaintarea poporului român.

Void n'accontra la aceasta adunare cercuală a despărțământului D.-Sân-Mărtin cât mai mulți din popor, inteligența noastră română și cu deosebire toți aceia căroră li-se va adresa acest „*Avis*” sunt rugați, ca după puțină să îndemne și să aducă din poporenii cât mai mulți, spre a lua parte la adunare, fiindcă s'a făcut îngrjire, ca să se țină vorbiri pentru țărani din sfera economiei.

Comitetul cerc. al despărțământului.

protocolară o hotărâre liber majoritatea.

3. În adunarea pot să vorbească în cu drept a participa pot să vorbească în limba maghiară, ori în limba proprie, dupăcum vor voi. În comitatele în cari o naționalitate oarecare formează mai mult de jumătate din numărul populațiunii, limba protocolară, dacă majoritatea dorește, va fi limba acelei naționalități. Corespondența însă cu guvernul și cu alte autorități se va face în limba maghiară.

4. La curțile cu jurați și la judecătoriile de prim-for, când procedura e verbală, este a se aplica principiul enunțat în punct 3.

5. Limba de comandă a gardei naționale va fi aceeași, în care se pertractează afacerile comunale.

6. În școalele elementare instrucțiunea se va face totdeauna în limba corunei sau a bisericii.

7. Limba matriculelor și peste tot a afacerilor bisericești va fi totdeauna limba comunei bisericești.

Petițiunile adresate de privați, către ori ce autoritate, pot fi scrise în ori care limbă.

9. Sinodul bisericii ortodoxe (óhitű) are să fie convocat în fiecare an și acela

La mormântul marelui Andreiu.

Cuvânt rostit în comuna Rășinari la 16/29 Iun. 1907.

De

absolventul de teologie
Octavian Amtea.

„... Să ne aducem aminte, că pe când noi alergam după mulțămiri și plăceri, petrecea în mijlocul nostru un om, care-și înfrânase toate dorințele, afară de una: dorința de a scădea pe cât era cu puțință din durerile noastre și ale urmașilor noștri, dorința de a ne ridica cu o treaptă mai sus decât eram...”

Slavici.

Preacuvioșia Voastră! Onorat cler! Iubiți ascultători și fraților!

Cine n'a simțit vre-odată cum tresare sufletul, cum bate inima și numai la auzul numelui unui mare binefăcător al său, mutat de mult din această vale a plângerilor?! Cine a trecut vre-odată nesimțitor pe lângă un mormânt unde-și doarme somnul de veci acela, care i-a dat viață și toate bunătățile de cari se bucură...?!

Când stăm înaintea locului de odihnă a fericitului în Domnul arhiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna, inimile noastre sunt pătrunse de cel mai profund sentiment al pietății, și un fior sfânt ne străbate trupurile, căci ne aflăm în apropierea celui mai bun părinte, care în vremuri grele toată activitatea sa și-a închinat-o credințioșilor și conaționalilor săi, tronului și patriei sale.

Ce fericii se pot simți acum ceice i-au văzut feța măestoasă și au tremurat oarecând înaintea privirilor severe, urmate de glasul-i tunător! Iar noi, cari îl cunoaștem numai din spusele dascălilor, bătrânilor noștri și din cărțile cu slova moartă, nevredești ne simțim în fața lui și „nu vom îndrăzni să spunem lauda faptelor lui, căci — zice venerabilul Slavici — nu este dat nouă, celorce am simțit căldura binefăcătoare a răsufării sale, să măsurăm depărtarea, până la care a străbătut luminatul său ochiu, nici putem să cuprindem mărimea jertfelor, pe cari el le-a adus iubirii sale de oameni”.

Cu prilegiul aniversării morții patronului nostru a societății de lectură „*Andreiu Șaguna*”, am venit, nu ca să ne facem aici, apostolii învățăturilor lui”, ci ca să ne înălțăm mintea și sufletul, să ne înviorăm lângă moaștele acestea scumpe, lângă trupul rece, în care bătea o inimă caldă, plină de cea mai curată și sfântă iubire...

Cu adevărat, nimic mai laudabil decât un bărbat devotat neamului și patriei, nimic mai sublim, ca un Arhiepiscop, care-și pune sufletul său pentru turma sa iubită, nimic mai strălucit, ca o viață rodnică, o viață plină de fapte mari, viață, ce aduce iarăși viață unui popor întreg.

Dacă ne întoarcem la trecutul neamului nostru și privim starea lui, în care

se afla înainte de aceasta numai cu 6—7 decenii, e cu neputință să rămânem neatinși în sentimentul nostru de umanitate. Un popor îngenunchiat, fără drepturi, maltrat și desconsiderat până la extrem strigă desperat după ajutor, și nimenea nu-l aude; un popor istovit de muncă, sub povara atâtor sarcini nedrepte geme și rabdă; un popor, cărui ne-drepte era permis să se lumineze, îndură suferințele cele mai amare și neomeniștile tratări. Ba și legea lui străbună, la care își mai indulcea inima amărâtă de atâtea năcazuri, era numai tolerată pe pământul, din care scoțea bietul om hrana pe seama celorce răsplăteau cu toge...

Aceste suferințe și mai ales disprețul de care eram părtași, atunci răniră o inimă tină și nobilă... era a lui Șaguna...

Rana aceasta trebuia s'o vindece, că-l durea amar... N'o mai putea suferi; trebuia să abzică de toate îndestulările, de toate comoditățile ce avea, de carierele strălucite ce-i stăteau înainte, ca să apuce pe un drum greu și neștrăbătut încă, să ajungă la inima rănită a neamului, din care însuși făcea parte...

Iată cum se aprinsă în Șaguna focul cel nestâns al iubirii față de noi cei rămași orfani, iată ce i-a îndreptat pașii spre biserica luptătoare de aici!

Din durerea pentru disprețul ce ne încunajura și din dragostea lui neșarmurită a isvorât principiul de care a fost condus în activitatea ce a dezvoltat-o. Acest principiu îl mărturisește Desvult-neca Tomii din anul 1848 în catedrala din Carlowitz cu ocaziunea sfintirii sale de episcop, zicând: „Tu Doamne știi, că cătră scopul meu a alerga doresc: pe Românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept, și eu voi cătră tot ce-i adevărat, plăcut și bun să-i trag”.

Cătră acest scop a și alergat!

Starea politică în anul 1848 fiind cea mai critică, poporul român avea neapărată trebuință de un conducător expert, care să știe, să poată exopera drepturile cuvenite acum, când toată Europa se în-suflețea pentru principiul libertății, egalității și frățietății. Conducătorul n'a lipsit; a fost cel mai priceput: episcopul Andreiu Șaguna.

Pe lângă toate pedecile și cursele ce i-se puneau nu numai din partea dușmanilor, ci chiar și din partea unor credincioși ai săi, deși cu mari greutăți și cu multe pericole i-a suocess să ne câștige drepturi, să ne ridice fruntea, să înlăture prin muncă, prin stăruință de fer și cu ajutorul eminentelor sale calități — disprețul ce ne apăsa, vindecând astfel rana dureroasă. Toate ostenețele ce le-a suportat din iubire față de neam și biserica le-a suportat. Caracteristice sunt cuvintele ce le-a scris din Olmütz cătră comandantul Puchner: „... nu mai pot re-

fi prin proiect de lege prezentat adunării naționale

16. În fine guvernul este investit cu deplină putere, ca în numele națiunii să dea amnestie tuturor acelor, cari până la un termen prefapt vor depune armele și vor jura pe independența națională.”

Marele istoric maghiar, Horváth Mihály, ne spune despre acest proiect de lege, că singura lui scădere a fost aceea, că s'a votat în Iulie 1849, și nu în Martie 1848, când Nemaghiarii poate că se arătau mulțămii cu cele cuprinse în el și nu puneau mâna pe arme, cel puțin nu pentru a le folosi în contra Maghiarilor.”

Confronteze acum dl Roman textul legii acesteia, cu textul documentului dsale, și se va convinge, că proiectul la nici un caz n'a fost făcut numai pentru Români, ci pentru toate naționalitățile, și că nu documentul dsale e legea, actual public, votat de dieta din Seghedin. Ear că legea aceasta are întru adevăr textul dat de noi, se poate convinge consultând pe Horváth Mihály, pe Iancsó Benedek, ziarul oficios „*Közöny*” dela anul 1849, și oricare ziar de frunte maghiar din acel an, pentru că pretutindinea va găsi textul acesta.

(Va urma).

sista îndemnului inimei mele rănite până în fund, de a nu mă adresa către Exzellența Ta, . . . care ești în stare a turna balzam mângâitor peste ranele cele sângerândoase ale acestei națiuni neclintit credincioase. Astfel se îngrijă todeauna, ori unde s'ar fi aflat, de națiunea sa, de credincioșii săi, cărora le împărtășa sfaturile cele mai înțelepte, îndemnându-i la pace și ascultare, la dragoste și muncă, în timpul ce el lucra neobosit, cu dibăcie uimitoare pentru câștigarea drepturilor naționale și bisericești, a căror splendoare culminează în restaurarea metropolei cu constituționalismul ei, cu școalele confesionale. Astfel a avut fericirea să-și vadă visul cu ochii, scopul realizat, exclamând: „nu înzadar m'am ostenit, nu înzadar am alergat“. Cu drept cuvânt zice Preasfințitul episcop al Caransebeșului, că „istoria metropolitului Șaguna este aproape istoria poporului român însuși într'un pătrar de secol, cât conduse el afacerile și destinele noastre naționale“; sau cum se exprimă *George Barițiu* „acela care îi va compune biografia în spirit obiectiv, va bine merita de biserică, de patrie și de națiune“.

Prin puținele date ce am înșirat, am voit numai să arăt zelul și abnegațiunea metropolitului *Andrei*, voința cea tare și neînfrântă de a ne pune în rând cu celelalte popoare din patrie, am voit să-i ilustrez dragostea nețărnută ce a avut-o către toți Românii deopotrivă, dragoste dovedită prin fapte mari, cum mare a fost el în toate manifestațiunile vieții sale. Putem afirma, că nici o mișcare pentru ridicarea poporului român n'a fost în timpul acela, ca metropolitul *Andrei* să nu fi conlucrat cu toată vaza și dexteritatea ce o avea. Mai mult: „... tot ce au astăzi Românii ortodoxi din statul Ungariei mai prețuit — zice Ilustritatea sa Dr. I. Pușcariu, — precum: școale populare, școale medii, școale reale, școale comerciale, seminarium teologic și pedagogic, fonduri, organism constituțional cu sinoade în parohie până la metropolie ș. a. datează din acest period și în partea cea mai mare e a se mulțami activității neobosite, înțelepciunii bărbătești și inimei nobile a fericitului în Domnul metropolit *Andrei* baron de Șaguna.“

El s'a îngrijit de toate. „Și carnea sa ne-a dat-o nouă“ — zicea în zilele trecute despre Șaguna un venerabil bătrân, tremurând de emoțiune. Da, și carnea sa ne-a dat-o, lucrând pentru desrobirea și luminarea noastră, întreg sufletul său cel mare ni la dat nouă, ca să ne inspirăm de virtuțile lui, să ne însuflețim de tot ce e adevărat, plăcut și bun. El ne-a învățat cum poate fi cineva preot, patriot și Român bun în același timp. Dela el putem învăța munca desinteresată, iubirea cea adevărată de neam, — dela el, carele ne-a trezit din amorțala, ce amenința cu perire; dela el, care ne-a adus la conștiința de neam capabil de existență și înaintare. Dreptaceea recunoștință i se cuvine, nu numai din partea dreptcredincioșilor ortodoxi, pe cari cu înțelepciune i-a păstorit, ci din partea întregii națiuni române, căci pe toți ne-a iubit deopotrivă, pentru noi toți a luptat întreagă viața sa.

Fericiți Rășinărenii, cari se pot mândri, că au dat mână de ajutor acestui mare bărbat, când între cele mai grele împrejurări a trecut munții, — fericiți, că recunoscătorul Șaguna și-a ales această comună ca loc de odihnă vecinică, păstrând astfel Rășinărenii cea mai prețioasă comoară, cel mai scump tezaur al unui neam întreg.

Iar noi toți, câți ne-am adunat la acest loc și toți, câți ne-am împărtășit de binefacerile luminei răspândite de El, să păstrăm dorința lui în sufletele noastre, să treacă din neam în neam ca cea mai scumpă moștenire: „precum el ne-a iubit pre noi, așa să ne iubim și noi înșine unii pe alții și să păstrăm nestrămutată legătura așezată de dânsul în mijlocul nostru“, (Slavici) și atunci ne vom putea depărta dela mormântul lui cu convingerea ce o exprimă poetul în cuvintele: „Da Andreiu, da Andreiu, tu n'ai murit!“

NOUȚĂȚI.

Maiestatea Sa Monarhul nostru pleacă astăzi dela Viena la Ischl, unde va sta două luni.

Din parlament. În dietă încă tot Croații au cuvântul. Eri, Marți, s'a încheiat discuția asupra *titlului* proiectului de lege despre pragmatica celor dela căile ferate, și astăzi se va vota asupra lui, prin votare nominală. Se va trece apoi la paragraful prim, iar la paragraful ultim va ajunge rândul poate pe la finea anului, — dacă nu se face pace între guvern și Croații.

Parastas. Mercuri, în 26 Iunie n. la orele 10 s'a celebrat în mansoleul familiar din Foen parastas pentru odihna tuturor decedaților membri ai familiei *Mocsongyi*. Atunci s'au împlinit doi ani dela moartea regretatului *Zeno Mocsongyi* de Foen.

Rector la universitatea din *Cernăuți* a fost ales cu totalitatea voturilor date dnul *Dr. Vasile Găina*, profesor la facultatea teologică.

† **Hoffman Pál**, fost profesor cu bun nume de dreptul roman la universitatea din Budapesta, a decedat în Șopron. A fost și deputat dietal. Dela anul 1893 trăia însă retras, ca profesor universitar pensionat.

„**Foaia diecezană**“ din Caransebeș încă are proces pentru contravențiune polițienească, pe motivul că a publicat articole politice, fiind foaie fără cautiune. Procurorul a descoperit opt articole de caracter politic, apărute în coloanele foii, între cari și memorandumul episcopului nostru în contra legii lui Apponyi.

Aniversarea luptei dela Custozza. Regimentul de infanterie nr. 50 din Brașov a sărbătorit în 24 Iunie aniversarea luptei dela Custozza (24 Iunie 1866). Feciorii români, cari formează majoritatea covârșitoare a acestui regiment, au sărbătorit prin cântece în cor și prin jocurile naționale „Călușerul“, „Bătuta“, „Hora“ și „Sârba“, producând plăcere și bucurie ofițerilor cari îi priveau. La sărbătoare a luat parte și generalul *Mihail Șandru*.

Amintirea lui Garibaldi. Parlamentul italian a votat în 27 Iunie proiectul de lege despre care vorbisem odată și în virtutea căruia ziua nașterii lui Garibaldi este declarată sărbătoare națională. Garibaldi s'a născut în 4 Iulie 1807.

Expoziție mare se aranjează la anul 1912 în Tokio, capita a Japoniei. Statul, orașul și particularii jertfesc 50 milioane pentru ea.

Greva polițiștilor. Polițiștii orașului *Careii-mari* au cerut daos de scumpete la slaba lor plată, câte 10 coroane pe lună, însă reprezentanța orașului, consiliul comunal, le-a denegat împlinirea cererii, în ședința ținută Vineri. Imediat polițiștii s'au pus în grevă, și orașul a cerut dela ministrul de interne, pe cale telegrafică, gendarmi, pentru a-i înlocui. S'au trimis 25 gendarmi.

Tren accelerat. În zilele trecute s'a prezentat la ministrii *Wekerle*, *Kossuth* și la secretarul de stat *Sztérenyi* delegațiunea comit. Sibiu compusă din domnii *Dr. Wolff*, viceșpanul *Reissenberger* și deputații *Bruckner*, *Gresskowitz*, *Lindner* și *Meltzer* pentru ai ruga să conceedă introducerea unui tren accelerat pe linia Vințul-de-jos, Turnu-Roșu. Ministrii și secretarul de stat au recunoscut importanța cererii, au luat în primire adresa comitatului și au promis, că se vor ocupa cu bunăvoință de dorința cuprinsă în adresă.

Episcopat ortodox în apus. Ministrul afacerilor străine din Petersburg *Zswolsky*, a propus sf. Sinod din Rusia, să creeze un episcopat ortodox în vestul european, în care să se cuprindă toate bisericile ortodoxe din străinătate.

Martir al cercetărilor științifice. *Dr. Max Schüller* din Berlin, făcând studii și experimente asupra cancerului, s'a inficiat cu microbii acestei boale înfricoșate, căzând jertfă cercetărilor sale. A murit între chinuri groznic.

Ministrul-prezident *Wekerle* în pericol. Vineri, pe când se întorcea ministrul-prezident *Wekerle* dela Viena s'a aprins cupeul în care se afla ministrul și până să se observe focul, întreg coperișul cupeului era în flăcări. S'a dat signalul de alarmă și trenul imediat a stat. Ministrul-prezident s'a dat jos și s'a suit în alt cupeu.

Dr. Ilie Minea, profesor la institutul de pedagogie din Caransebeș a fost promovat la gradul de doctor în științele filozofice la universitatea din Budapesta.

Din America. În statele unite ale Americii au fost, conform statistice, în eele din urmă 3 luni, 2226 ciocniri de trenuri și 1739 deraieri. Cu prilegiul ciocnirilor și-au pierdut viața 474 oameni, 2944 au fost răniți. Întreaga pagubă se urcă la 15 milioane.

Ministrul de agricultură pentru pomărit. Comunele cari vor avea anul acesta o recoltă bogată în poame și doresc să le valorizeze, sunt încunoștiunțate, că ministrul de agricultură *Darányi* le va da deosebite ajutoare, de ex.: moriște, storcătoare, cuptoare americane de uscat, unelte pentru ferberea vinarsului, spre folosire timp de 3—6 săptămâni. Rugările trebuie înaintate până la 15 Iulie.

Un practicant cu 3—4 cl. gimnaziale, creștere bună și deștept, se primește la *Librăria arhidiecezană*, Sibiu. Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze rugările împreună cu atestatul de botez și școlar: *Comisiunii administrative a Librăriei și Tipografiei arhidiecezane*, Sibiu.

La „fondul de 20 bani“ al Reuniunii sodalilor români din Sibiu, au mai dăruit: parohul *Ioan Roman* din Stărciu, soția sa *Rozalia* și fiica lor *Silvia* 60 bani, *O. S. „Inimic“*, *N. N.*, „*Culiță*“ fiecare câte 20 bani, *Ilie Hociotă*, catihet (Cluj), „*Ies*“ și *Victor Tordășian*, prezident, fiecare câte 10 bani.

Petrecere în Carbanar. Tinerimea teologică din Chior și jur va aranja la 14 Iulie st. n. 1907 în localitatea scâlzilor din *Carbanar* petrecere cu dans. Venitul e destinat pentru înființarea unei biblioteci populare în C. Mănăstur. Începutul la 7 oare sara. Suprasolviri marinimose și oferte benevole se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Crucea dublă electro-magnetică. R. B. Nr. 86967 o recomandă dl *Müller* tuturor acelor cari suferă de podagră, reumă, astmă, insomnie, durere de urechi, neuralgie, migrenă, bătăie de inimă, dureri de cap, dureri de dinți, mâni și picioare reci, epilepsie, ud, oboseală, amețeli, auz rău, tremurici, influență gălbinaie, sgârșiri în stomac, lipsa de apetit, ischias, încuare, zgârciuri. Dni *Müller* în Budapesta V/27 str. *Vadász* 34, i-se scrie: Domnule *Müller*! Soția mea a fost de mai lungă vreme bolnavă de reumă, și folosind crucea electrică a dvoastre s'a însănoșat în timp de 30 de zile; mă rog de a mai trimite 2 aparate cu ramburs postală. Cu stimă, *Iosif Simonyi*, administrator domeniul. *Lomoristye*, 1906 I 16. Originalul acestei scrisori se poate vedea la dl *Albert Müller*. Budapesta, V/27. str. *Vadász* Nr. 34.

Dela „Școala pentru economia și industria de casă“ din Sibiu.

Înștiințare.

Se aduce la cunoștința onoratului public român, că cursurile „Școalei pentru economia și industria de casă“ pentru anul școlar 1907/8 se vor începe în 15 Septembrie n.

În anul școlar 1907/8 va funcționa atât secțiunea economică a școalei cât și cea industrială.

I. Instrucțiunea secțiunii economice (instructoară doamna *Iulia Dancăș*) va cuprinde: a) învățământ practic; pregătirea bucatelor și a pâinii; conservarea legumelor și a poamelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinaritul; spalatul, călcatul și îngrijirea rufelor; b) învățământ teoretic: economia de casă, chemia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română.

Cursul acestei secțiuni e împărțit în: curs de toamnă dele 15 Septembrie până la 15 Ianuarie, curs de iarnă dela 15 Ianuarie până la 15 Aprilie și curs de primăvară dela 15 Aprilie până la 15 Iulie.

Elevele, ai căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiu, au să locuiască în edificiul școalei, Strada *Baier* Nr. 1 (edificiul „*Albinei*“).

Se vor primi numai eleve, cari au împlinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucțiunea va fi exclusiv în limba română. Se va conversa însă și în alte limbi, îndeosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă.

Taxele preșise: pentru cursul de toamnă și de primăvară: elevele în erne solvesc lunar K 50.—, cele externe K 40.— primind acestea din urmă numai ameză

și ojină; pentru cursul de iarnă se solvește K 80.— lunar.

În caz, că o elevă înscrișă deja întreprinde cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună a cursului cu câte K 10.—.

Elevele interne au să aducă cu sine saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, 1/2 duzină din rufele necesare, 6 ștergare pentru bucătărie, pieptin, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare. Șurturile pentru bucătărie și-le vor face elevele înseși; dar șorturi pentru casă au să aducă cu sine.

II. Instrucțiunea secțiunii industriale (instructoară dșoara *Alexandrina Tieranu*), va cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Elevele pot fi interne și externe. Cele interne vor avea să solvească pentru întreținere o taxă lunară de K 50.— și didactru lunar de K 10.—; cele externe vor solvi didactru lunar de K 10.—.

În caz, că o elevă înscrișă deja întreprinde cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună cu câte K 10.—.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, 1/2 duzină din rufele necesare, pieptin, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare.

Cursul se începe în mod regulat la 15 Septembrie n. și se termină la 15 Iulie n.

Pentru amândouă cursurile informațiuni se pot primi dela conducătoarea școalei, dșoara *Alexandrina Tieranu*, Sibiu, Strada *Baier*, nr. 1.

Comitetul

„*Reuniunii femeilor române din Sibiu*“.

Cărți și reviste.

Annarul școalei civile de fete cu internat și drept de publicitate a „Asociațiunii pentru literatura română“ din Sibiu, pe anul școlar 1906/1907, publicat de *Dr. Vasile Bologa*, director. Cuprinsul: *Despre importanța educațiunii fizice*, de profesorul *Victor Păcală* și *știri școlare*. Din acestea din urmă scoatem următoarele: **Institutul** are un director și o directoară, doi profesori, trei profesoare, doi catiheti, doi instructori și patru instructori de muzică și cântare. Elevele înmatriculate au fost în clasa I 26, în clasa II 21, în clasa III 23, în clasa IV 19, iar în cursul complementar 14. În internat au fost așezate 77 eleve. Școala a fost cercetată în 1 Iunie c. de un trimis special al ministrului regesc de culte și instrucțiune publică, dl *Kösa Șandor*. Elevele s'au mărturisit în postul Paștilor. Excursiuni școlare s'au făcut la Turnu-Roșu. Înscrierile pentru anul școlar viitor se vor face în zilele 1—6 Septembrie n. 1907.

„Albina“

institut de credit și de economii în Sibiu.

A XX-a tragere la sorti publică

a scrisurilor fonciare de 5% în florini ale *Inst. de credit și de economii „Albina“* a avut loc la 28 Iunie 1907 în prezența domnului notar public regesc *Gavril Zăgoni* și a doi membri ai comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras, în valoare totală de florini 48,000 următorii numeri:

à fl. 500: Nr. 6, 58, 139, 149, 249, 251, 271, 313, 316, 351, 356, 503, 508, 522, 537, 595, 613, 625, 633, 665, 701, 741, 787, 865, 901, 946, 981, 988, 990, 1037, 1049, 1051, 1075, 1086, 1114, 1132.

à fl. 1000: Nr. 1, 16, 49, 51, 114, 128, 160, 186, 193, 260, 275, 279, 299, 306, 381, 384, 399, 407, 484, 530, 583, 608, 648, 655, 668, 685, 698, 731, 808, 821.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1908 aceste scrisuri fonc. se răscumpără la *cassa institutului în Sibiu*, la *Filiata* sa în Brașov, la *Wechselstuben-Actien-Gesellschaft „Mercur“*, și la *Wiener Filiale der Zionostenská banka pro Cechy a Moravu în Viena*; la *Ungarische Escompte- und Wechsel-Bank* și la *Pester ungarische Commercial-Bank în Budapesta*, precum și la *Filiale der k. k. priv. oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe în Triest*, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; însă se pot răscumpără și mai înainte oricând prin excomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Ianuarie 1908 încetă interesele lor mai departe și cupoanele de interese scadente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorti la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

à fl. 500: Nr. 204, 206, 663, 771.

à fl. 1000: Nr. 595.

Sibiu, în 28 Iunie 1907

Diracțiunea.

Nr. 5587 Plen.

[170] 1—3

CONCURS

Din fundațiunea fericitului Dr. *Avram Mihaiu*, prin aceasta se publică concurs pentru stipendii și ajutoare pe anul școlar 1907—1908 cu termen de 30 zile dela prima publicare și anume:

1. Un stipendiu de 300 coroane pentru elevi români dela școalele comerciale.

2. Două stipendii de câte 200 coroane pentru școlari români dela școalele medii, (gimnaziu, reale).

3. Șase ajutoare de câte 100 cor. pentru asociații dela școala agronomică nou înființată în Sibiu.

Dela concurenții de sub 1 și 2 se recere atestat de cotez, atestatul școlar de pe anul din urmă cu calcul bun și purtare exemplară.

Preferiți vor fi rudeniile fondatorului și eventual tineri din comuna Balomir.

Concurenții la ajutoarele de sub 3, să producă pe lângă atestat de botez, cel puțin atestat că au absolvat cele 4 clase elementare cu calcul bun, că au implinit 14 ani, să dea declarație că rămân în Institut cel puțin un an de zile.

Petițiunile, cari vor intra după termen nu se vor conzidera.

Sibiu, 4/17 Iunie 1907.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 321—1907

[169] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Brâncu, salar 600 cor. din repartitie, cuartir și grădină.

2. Lăzăși, salar 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

3. Bătrâna, salar 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

4. Baștea—Holdea—Coșești, salar 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc. Acest post este pentru învățător ambulant.

Învățătorul ales este dator a face și serviciul de cantor, pe lângă venitele stolare îndatinate, și să țină școala de repetiție.

Concurenții au să aștearnă rugărilor instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiter.

Dobra (Hunyad m.), 17/30 Iunie 1907. Oficiul protopresbiter român gr. or. al Dobrei, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 166—1907

[168] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești vacante dela școalele comunelor bisericesti din protopresbiteratul Cămpenilor se publică concurs cu termenul 15 Iulie 1907.

1. Arada, 2. Certege, 3. Gârda-de-jos, 4. Lăzești, 5. Neagra-de-jos, 6. Peleş, 7. Poiana cu Valea-rod, 8. Vidra-de-jos, 9. Vidra-de-jos, 10. Vidra-de-jos, și 11. Vidra-medie (postul II învăț.)

Aceste posturi sunt dotate cu salarii de câte 600 coroane din repartitie bisericesti (prin repartitie), locuințe și grădini.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi să trimită, în termenul curent, rugărilor lor concursuale cu documentele recerute de lege în vigoare la subscrisul oficiu și să se exprime față de cuincuenii.

Oficiul protopresbiter gr. or. al Cămpenilor.

Cămpeni, 15 Iunie 1907.

Romul Furdul
protopresbiter.

Nr. 101—1907

[166] 2—3

Concurs

Se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, pentru următoarele posturi vacante de învățători din tractul Hațegului:

1. Luncani, 2. Petrila-Brad, 3. Petrila-Gărgani, 4. Petroșeni, 5. Sântă Măria de peatră, 6. Valea Sângeorgiu-Grid.

Emolumentele la fiecare post sunt: salar de 600 cor. cuartir și lemne de foc.

Concurenții să-și trimită cererile cu documentele necesarii conform legii subsemnatului oficiu protopresbiter și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în parohie spre a-i cunoaște alegătorii.

Hațeg, în 16 Iunie 1907.

În conțelegere cu comitetele parohiale.

Oficiul protopresbiter gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 66—1907

[167] 1—2

Licitatiune publică.

Comitetul parohial gr. or. din Sălciua-de-jos (tractul Lupșei) dă în întreprindere edificarea bisericești din loc pe calea liciatiunei publice mi-nuende verbală, care se va ținea în localul școalei la 7 Iulie n. a. c. la 2 ore p. m. Prețul de strigare este 8961 cor. 42 fil. Materialele brute: piatra, varul, năsipul, cărămida și lemnul le pune la dispoziție comitetul. Licitanții au să depună vadiu de 5%. Planul și preliminarul de lici-tare se pot vedea la oficiul parohial.

Sălciua-de-jos (Alsó-Szolcsva) la 15 Iunie v. 1907.

Romul Gomboș
paroh-prezident.

Vas. Butură
notar.

Nr. 5745 bis. 1907

[161] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III Socet cu filiile Poiana Rechițelei și Runcul mare, protopresbiteratul Hunedoarei se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate la coala B pentru întregirea venitelor proțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare, până la termenul indicat, consistoriului arhidiecezan, având în mintea alegătorilor, pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Sibiu, 5 Iunie 1907.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 287—1907

[158] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Poiana-porcului, în protopresbiteratul gr. or. Cetatea-de-piatră, se escrie concurs cu termen de 50 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor parohiale dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta cererile lor, instruite conform normelor în vigoare, subscrisul oficiu protopresbiter în termenul deschis, având a se prezenta la biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Lăpuș-unguresc, 6 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiter gr. or. al tractului Cetatea-de-piatră, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopresbiter.

Nr. 254—1907 of. ppresb. [165] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de paroh în parohiile de clasa a II-a Ciceu-Corabie și Gălgău prin aceasta se publică concurs cu termen de 50 zile, computat dela prima aparițiune a acestui concurs în ziarul „Telegr. Român“.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste două posturi de paroh, sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor proțești dela stat.

Concurenții au a-și așterne rugărilor, instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis, statorit mai sus, la subsemnatul oficiu protopresbiter și a se prezenta în timpul și după modul provăzut în regulamentul parohial la biserică din parohie în vre-o Duminecă ori sârbătoare pentru a cânta și predica și respective a celebra.

Deș, 14 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiter gr. or. al tractului Deș.

Teodor Herman
protopresbiter.

[137] 3—3

AVIZ.

„Vatra“, noul institut de credit din Cluj, și-a început operațiunile. Acoardă credite de cont curent, cambiale și hipotecare, pe lângă condiții favorabile. Primește depuneri cu 5%, plătind și darea erarială.

Diracțiunea.

Nr. 286—1907

[164] 2—3

Concurs

Prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“ pentru ocuparea posturilor de învățători dela școalele profesionale gr. or. din următoarele comune:

1. Curtișul-mic, salar de 600 cor., 200 cor. din repartitie dela popor, 100 cor. din fondul școlar eparhial, 300 cor. din ajutor dela stat.

2. Fănațe, salar de 600 cor., dela popor 300 cor. din repartitie, iar 300 cor. din ajutor dela stat.

3. Poiana porcului, salar de 600 cor., dela popor 120 cor. din repartitie, iar 480 cor. din ajutor dela stat.

4. Trestia, salar de 600 cor., dela popor 230 cor. din repartitie, iar 370 cor. din ajutor dela stat.

5. Văleni, salar de 600 cor., dela popor 300 cor. din repartitie, iar 300 cor. din ajutor sperativ dela stat.

6. Vima-mare, salar de 600 cor., dela popor 140 cor. din repartitie, iar 460 cor. din ajutor dela stat.

7. Vima-mică, salar 600 cor., dela popor 40 cor. din repartitie, iar 520 cor. din ajutor dela stat.

În toate comunele învățătorii vor avea cuartir liber în edificiul școalei, lemnele de

lipsă pentru încălzitul salei de învățământ și a locuinței învățătoarești, precum și folosirea grădinei școlare.

Doritorii de a ocupa aceste posturi să-și trimită concursule cu documentele recerute la oficiul protopresbiter gr. or. al „Cetății-de-piatră“ în Lăpușul-unguresc (Maghar-Lápos) în termenul deschis, având până la acel termen a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Aleși vor avea a instrua pe copii în cântările bisericești; a-i conduce în Dumineci și sârbători în edificiul școalei și aici a cânta cu ei în decursul sfinte liturgii.

Oficiul protopresbiter gr. or. al tractului „Cetatea-de-piatră“, în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Magyar-Lápos, 6 Iunie 1907.

Vasile Duma
protopresbiter.

Nr. 676—1907.

[154] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele profesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Agnita, salar 600 cor. și anume: 450 cor. din repartitie și 150 cor. din cassa alodială. Cuartir în edificiul școalei și lemnele de foc trebuincioase, 20 cor. din cassa alodială ca remunerație pentru cultivarea grădinei școlare, 12 cor. remunerație din cassa bisericești pentru conducerea corului și instruirea adulților în sările din postul crăciunului.

2. Șulumberg, salar 600 cor. și anume: 200 cor. dela biserică, plătite în rate lunare, 400 cor. din repartitie dela popor. Cuartir gratuit în școală, lemnele necesare de foc și folosința grădinei școlare.

3. Droștea, salar anual 600 cor. din repartitie dela popor în rate lunare anticipative. Cuartir liber în edificiul școalei. Folosința grădinei de 1/4 jug. cat. lângă școală.

4. Bărgăniș, salar fundamental 600 cor. în rate treilunare dela epitropia parohială. Cuartir natural în edificiul școalei și lemnele de foc trebuincioase.

Aleși învățători din toate 4 comunele vor avea să cânte cu elevii la sfânta liturgie și să țină strana la utrenie în Dumineci și sârbători.

Dreptaceea ceice doresc să fie aleși, să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică din comuna unde concurează ca să-și arete dexteritatea în cântări și tipic.

Petițiunile, instruite cu documentele prescise în regulamentul școlar, sunt a se adresa subscrisul oficiu protopresbiter, în termenul deschis.

În conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Agnita, 8 Iunie 1907.

Oficiul protopresbiter gr. or. al Agnitei.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

AVIZ!

Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de

casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui **G. Öszy**, îmi iau voe a aduce la cunoștința Prea Onoratului Public, că în fabrica mea se execută tot felul de **casse**, și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se execută după cele mai nouă sisteme engleze și americane **sigure contra focului și spargerei** pentru care dau **deplină garanție**.

Atrag atențiunea Onoratului Public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab, și prin urmare fără valoare.

Rugând pe Prea Onoratul Public pentru binevoitorul sprijin

semnez cu distinsă stimă:

E. Purece,

fabricant de casse.

Sibiu—Nagyszeben, Rosenanger Nr. 9.

[151] 2—12

Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco.

